

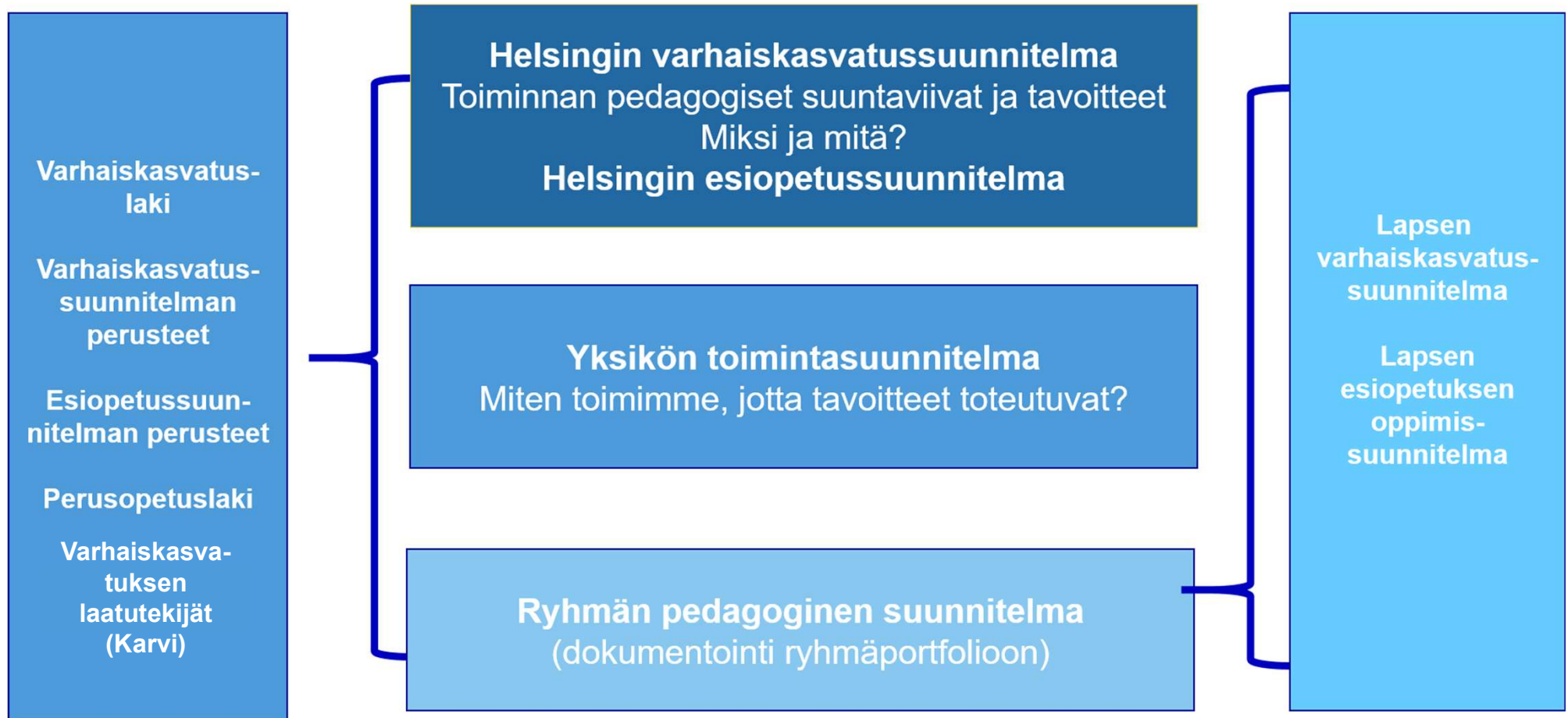
Toimintasuunnitelma 2024-2025

Päiväkodin nimi:

Steinerpäiväkoti Sirius

Helsinki
Helsingfors

Helsingin varhaiskasvatusta ja esiopetusta määrittävät ja ohjaavat asiakirjat

Toimintasuunnitelma

Toiminnan arvioinnin tueksi

Esimerkki toimintasuunnitelman laadintaa ohjaavista kysymyksistä

Onko yhteinen arvoperusta kaikkien työntekijöiden tietoisuudessa ja sitoudutaanko siihen?

Mitä on tehty alueellisen yhteisöllisyyden edistämässä huoltajien ja muiden varhaiskasvatuksen toimintamutojen kanssa?

Miten kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja ympäristötietoisuutta edistävää tarjontaa on hyödynnetty?

Miten on onnistuttu säilyttämään lasten yhdenvertaisuus ja mahdollisuus olla osallisena omana arvokkaana itsenään?

Ovatko toiminta- ja oppimisympäristöt erilaisuutta kunnioittavia ja tasa-arvoa edistäviä?

- Varhaiskasvatusyksiköt laativat vuosittain Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuvan toimintasuunnitelman.
- Toimintasuunnitelmassa kuvataan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnan järjestämisen pedagogiset periaatteet.
- Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta, esiopetussuunnitelmasta ja strategiasta nousevat tavoitteet ohjaavat toimintaa, ja suunnitelmaan kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Arviointi on systemaattista ja jatkuvaa ja se perustuu niille tavoitteille, joita Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa toiminnalle asetetaan. Suunniteltua pedagogista toimintaa arvioidaan yksikkö- ja ryhmätasolla.

Ryhmän pedagoginen suunnitelma – ryhmän toiminnan suunnittelu ja arviointi

- Lapsiryhmän henkilöstön lapsista tekemät havainnot, lasten mielenkiinnon kohteet, vahvuudet, osaaminen ja tarpeet muodostavat pohjan ryhmän pedagogiselle suunnitelmalle. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan myös yhdessä lasten huoltajien kanssa lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin (lapsen vasu) kirjatut havainnot ja tavoitteet toiminnalle.
- Esiopetuksessa käytetään lisäksi lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmia (leops) suunnittelun pohjana.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogisen toiminnan suunnittelua ja toteutusta ohjaavat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma. Suunnittelussa huomioidaan näissä määritellyt laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja oppimisen alueet.
- Ryhmän pedagogista toimintaa dokumentoidaan.

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

- henkilökunta sitoutuu jatkuvaan uudistumiseen, kehittymiseen, uuden opettelemiseen, uusien näkökulmien tutkimiseen toimintakulttuurin pohjana: uusi ryhmähuoneen/oppimisympäristön luominen ennen toimintakauden alkua, tutustutaan muiden päiväkotien toimintaan, kollegiokokouksissa jaetaan oivalluksia ja kehittämisideoita
- arkitilanteiden siirtymätilanteisiin varataan paljon aikaa, jotta lapsi oppii itsenäisyyttä ja oman toiminnan ohjausta

2. Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

- leikkirauha: henkilökunta huolehtii että on tarpeeksi leikkiaikaa päivittäin ja on läsnä vapaan leikin aikana, mallintaa tarvittaessa leikkitaitoja ja selvittelee mahdollisia ristiriitoja
- piirileikit sosiaalisten taitojen kehittämiseen

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

3. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

- Henkilökunta havainnoi lapsia steinerpedagogisella havainnointimenetelmällä, joka auttaa havaitsemaan ja löytämään kunkin lapsen yksilölliset ja erityiset tarpeet.

4. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- Tutustumme erityisesti ruotsinkielisen naapuripäiväkotimme ystäviin yhteisellä tapahtumalla tai juhlalla, lauluilla ja loruilla. Järjestämme heidän henkilökunnalleen yhteinen hyvinvointitapaaminen.

5. Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

- Turvaamme lapsille leporauhan päivittäin ja mahdollistamme lapsen vetäytymisen liiallisilta aistiärsykkeiltä luomalla rauhoittamiseen sopivia tiloja ryhmähuoneissa.
- Huolehdimme rikkiäisten lelujen ja arkiesineiden korjaamisesta.
- Istutamme kukkasipuleita syksyllä ja hoidamme puutarhamme lehtikompostia yhdessä lasten kanssa.

Esiopetuksen toimintakulttuuri

Siriuksessa ei järjestetä esiopetusta.

Kannustamme hyviin kaveritaitoihin varhaiskasvatuksessa

- Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittely tapahtuu päiväkodin lasten kanssa esim. keskustellen, satujen/satukuvien (sadunkerronta), kuvakirjojen, nukketeatterin ja leikin keinoin. Päiväkodin aikuiset havainnoivat, käsittelevät ja arvioivat toimintaa säännöllisesti kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta, jotta yhteinen ymmärrys aiheesta kasvaa ja tarkentuu ja samalla toimintatavat kehittyvät. Kiusaamistilanteen sattuessa käsitellään asiaa huoltajien kanssa. Heidän ajatuksensa ja näkökulmansa huomioidaan tilanteen seurannassa ja tukemisessa.
- Lasten kaveritaitoja sekä empatia- ja tunnetaitoja vahvistetaan päiväkodissa mm. yhteisellä toiminnalla pienryhmissä. Pienryhmätoiminta mahdollistaa eri-ikäisten lasten kohtaamisen, yhdessä toimimisen ja toisen auttamisen. Päivään varataan paljon aikaa sekä ohjattuun että omaehtoiseen leikkiin, joka mahdollistaa lapsen omien kokemusten ymmärtämisen ja työstämisen. Ryhmän tuttu aikuinen on jatkuvasti läsnä, ohjaa ja auttaa. Päiväkodin positiivisella, lämpimällä ilmapiirillä, hyvän huomaamisella ja kehumisella tuetaan lasten tunnetaitoja.
- Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ensisijaista on tukea lasten vertaissuhteita ja koko yhteisön hyvinvointia. Osallistamalla lasten huoltajia toimintaan ja toiminnan järjestämiseen syntyy yhteisö, jossa elää keskinäinen kunnioitus, huolenpito ja välittämisen asenne. Kannustetaan perheitä tutustumaan toisiinsa, niin että yhteisöllisyyden kokemus ja myös lasten kaverisuhteet syventyvät. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuinen on tilanteissa läsnä, auttaa omalla esikuvalla, sanoittamalla ja löytämällä ratkaisua tilanteelle. Huomio suunnataan korjaavaan toimintaan. Käsittelemme asiaa tarvittaessa myös huoltajien kanssa.
- Kasvattaja on vastuussa mahdollisen kiusaamistilanteen seuraamisesta puuttumisen jälkeen. Hän seuraa ja arvioi oliko puuttuminen ja tuki tilanteessa riittävää, vai onko lisätuelle tarvetta. Kiusaamistilanteista keskustellaan aina koko henkilökunnan sekä huoltajien kanssa, jotta kaikilla olisi tarvittava tieto seurata tilannetta. Päiväkodin kasvattajat tekevät lapsikohtaisen puuttumisen suunnitelman, tukena tilanteen seuraamiselle. Huolehditaan aina jälkikäsitteystä ja seurannasta huoltajien kanssa.

Kannustamme hyviin kaveritaitoihin esiopetuksessa

Siriuksessa ei järjestetä esiopetusta.

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatus ja esiopetus

Laadimme Siriuksen Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa syksyllä 2023 ja se on voimassa kevääseen 2025. Tämän suunnitelman pohjalta tasa-arvosta ja yhdenvertaista varhaiskasvatusta suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Kehittämisideat ja menetelmät kirjataan suunnitelmaan.

- Aloitimme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kartoittamisen syksyllä 2023 mm. tekemällä sekä leikkivälineiden ikäinventaariota että kirjojen inventaariota. Onnistuimme selvittämään tilanne, keräämään tulokset ja suunnittelemaan kehittämismenetelmiä.
- Henkilökunta hyötyi inventaariossa mm. havainnoimalla lapsia leikkivälineitä käyttäessä. Tulokset näyttivät, että löytyi hyvin monipuolisia välineitä ja materiaaleja ja niitä oli myös kaikenikäisille. Koko henkilökunnan tekemästä kirjainventaariosta selvisi, että ryhmistä löytyy monipuolisesti kirjoja, joissa on paljon samaistuttavia hahmoja, perinteisiä sukupuolirooleja että eettisiä opetuksia. Osassa kirjoista esim. ammatit jakautuivat tasapuolisesti sukupuolten kesken.
- Kehittämismenetelmät: päätettiin että hankitaan isoimmille lapsille lisää taitoja haastavia leikkivälineitä ja lainataan vuoroin leluja, pelejä ja muita tarvikkeita myös toisista ryhmistä, jotta valinnanvaraa löytyy enemmän ja lasten mielenkiinto sekä tutkimisen ja leikkimisen halu säilyvät vahvoina. Päätettiin myös hankkia uusia kirjoja, joissa ihmisten sukupuolten väliset roolit ovat monimuotoisia sekä erilaisuutta on helppo hahmottaa ja tutkia yhdessä.
- Suunnitelman seuraaminen ja päivittäminen tapahtuu säännöllisissä kollegiokokouksissa, aihe on esillä mm. kollegiopäivillä marraskuussa 2024, jolloin työstitään Syrjintään puuttumisen muistilistaa hyödyntäen Syrjintään puuttumisen pelisääntöjä. Tarkoituksena on herättää pohtimaan omia ennakkokäsityksiä, asenteita ja työtapoja ja tarkastella niitä kriittisesti. Toisena tavoitteena on kehujen havainnointi päiväkotiarjessa ja havaintojen tulosten läpikäyminen.

Toimintakauden tavoitteet

1. **Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee.** Parannamme lasten ja nuorten hyvinvointia kaupunkiyhteisesti monialaisin toimenpitein ja osallisuutta vahvistamalla.

TOIMIPAIKAN TAVOITE: Varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi kokee kuuluvansa ryhmään

2. **Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin.**

TOIMIPAIKAN TAVOITE: Lasten kielen oppimisen ja lukutaidon valmiudet vahvistuvat varhaiskasvatuksessa

3. **TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEN TAVOITE** (ks. myös sivu 11): Ketään ei syrjitä.

- Syrjintään puuttumisen muistilistan työstäminen
- Kehujen havainnointi

4. **TOIMIPAIKAN OMA TAVOITE:** Yhteisen arjen taitojen harjoittelun kautta omatoimisuuteen

Lapsen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen

• Sovitut käytännöt lapsen aloittaessa yksikössä

- Tapaamme hoitopaikkaa hakevaa perhettä aina ennen heidän päätöstään ottaa hoitopaikka vastaan ja toimitamme heille huoltajille Tietopaketin, jossa on kaikki tarpeellinen tieto päiväkodista, toiminnasta sekä päiväkodin ja perheen välisestä yhteistyöstä. Kun perhe on ottanut paikan vastaan, järjestämme uusien huoltajien tapaamisen, jossa huoltajat saavat lisää ja jo konkreettisempaa tietoa tulevasta toiminnasta. Juuri ennen toiminnan alkua he pääsevät osalliseksi talkoisiin, jossa laitamme päiväkodin toimintakuntoon. Näitä kahta viimeistä tapaamista ei ole, mikäli lapsi aloittaa kesken vuoden.
- Kun lapsi aloittaa, huoltajat voivat olla esim. ensimmäisellä viikolla mukana toiminnassa ulkona leikkipihalla, jos se on mahdollista ja toivottavaa. Tilanteen salliessa voimme lyhentää huoltajien läsnäoloa, jotta voimme luoda suhdetta lapseen ja totutella toisiimme. Sisätiloissa olemme lasten kanssa keskenämme, jotta tilat, päiväkodin henkilökunta ja muut lapset tulevat mahdollisimman nopeasti tutuiksi.

• Lapsiryhmien muodostaminen

- Henkilöstö suunnittelee pienryhmien muodostamisen, lapsen opinpolun jatkumoa sekä lapsen turvallisuuden tunnetta huomioiden. Lapsi pysyy useimmiten samassa tutussa pienryhmässä koko päiväkotiolonsa ajaksi, saman aikuisen kanssa. Henkilöstö katsoo, että pienryhmät koostuvat kaikenikäisistä lapsista. Tämä takaa mahdollisimman hyvän kiintymyssuhteen, antaa turvallisen kasvuympäristön lapselle ja opettaa moninaisuutta.

• Lapsen vasun laadintaan liittyvät yhteiset toimintatavat

- Syksyn Vasu-keskustelussa kirjataan yhdessä huoltajien kanssa lapsen Vasu-lomakkeeseen havainnot ja tiedot sekä lapsen vahvuuksista että kasvun kohdista ja tuen tarpeesta. Näistä laaditaan yhteinen suunnitelma ja yhteiset toimintatavat toimintavuodelle. Nämä kirjataan myös lapsen Vasuun ja tarkistetaan kevään Vasu-keskustelussa tai tarvittaessa myös aikaisemmin.

• Sovitut käytännöt lapsen siirtyessä ryhmästä toiseen

- Lapsen siirtäminen toiseen ryhmään tapahtuu henkilökunnan ja huoltajien yhteisymmärryksellä; päiväkodin pienryhmät eivät kuitenkaan ole omia rajallisia yksiköitä, vaan lapset voivat vierailla toisissa ryhmissä, ja he ovat myös kaikki yhdessä osan päivästä (esim. ulkoillessa).

• Sovitut käytänteet lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen (yhteistyö, tiedonsiirto)

- Sinä vuonna ennen kuin lapsi siirtyy päiväkodista esikouluun, annamme huoltajille tietoa mahdollisista esiopetuspaikoista. Kun valinta on tehty, pyydämme huoltajia välittämään kutsu tulevalle esikouluopettajalle tulla vierailemaan päiväkodissamme. Täytämme pyydetessä myös huoltajien kautta esikoululta tulevia lomakkeita, jossa pyydetään tietoa lapsen esikoulukypsyydestä.

Viestintä ja yhteistyö

- Viestinnän toteuttaminen toimipaikassa

- Viestintä päiväkodin ja huoltajien välillä: kiireelliset asiat huoltajille tekstiviestitse, toimintaan tai kasvatukseen liittyvät tiedotteet sähköpostitse tai kirjeenä, syys- ja kevätkauden toiminta-aikataulut lähetetään ajoissa etukäteen, vanhempainilloissa yleisiä pedagogisia aiheita ja Vasu-keskusteluissa omaan lapseen liittyviä kuulumisia ja suunnitelmia, muistutuksia ja päivän kuulumisia suullisesti päivittäisissä kohtaamisissa, huoltaja tai henkilökunta voi aina tarvittaessa pyytää ylimääräistä keskustelu-aikaa.
- Päiväkodilla on omat nettisivut, joita päivitetään aina tarvittaessa ja Instagram-tili, jossa esitellään toimintaa pääsääntöisesti valokuvilla. Google-mapsin kautta saa tietoa päiväkodin sijainnista ja voi lukea huoltajien arvosteluja. Tietoa päiväkodista löytyy myös Helsingin Rudolf Steinerkouluun ja Helsingin kaupungin nettisivuilla.

- Huoltajien ja yhteistyötahojen kanssa tehtävä yhteistyö

- Huoltajien kanssa järjestetään mm. yhteisiä talkoita, varainhankintatempauksia ja päiväkodin vuodenaikajuhlia; huoltajat osallistuvat myös päiväkodin kannatusyhdistyksen johtokuntatyöskentelyyn (vastuu päiväkodin taloudesta ja hallinnosta). Näissä yhteistyömuodoissa huoltajilla on mahdollisuus olla osa päiväkodin toimintaa ja vaikuttaa eri toiminnan suunnitteluun ja sisältöihin.
- Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät tahot: mm. neuvolat, terapeutit, KVEO, psykologit, lastensuojelu, terveysasemat
- Yhteistyökumppanit ja yhteistyötahot: mm. Steinerlekskolan Näckrosen, HSIS Catering, Helsingin kaupunki, KELA, Hyvinvointialojen liitto, LE-tilitoimisto sekä pedagogiset yhteistyötahot: Suomen Steinerkasvatuksen liitto ja sen varhaiskasvatusjaosto, Helsingin Rudolf Steiner-koulu, muut steinerpäiväkodit, lähialueen päiväkodit, kansainvälinen steinerpäiväkotijärjestö (IASWECE), aikuiskoulutuslaitokset, kuten Snellman-korkeakoulu ja muut ammattikorkeakoulut

- Toiminnan dokumentointi ja arviointi yhdessä lasten ja huoltajien kanssa

- Toiminnan dokumentointi lasten kanssa teemme taiteellisin keinoin, esim. piirtämällä/maalaamalla/askartelemalla. Otamme myös säännöllisesti valokuvia toiminnasta omaa dokumentointia ja toiminnan arviointia varten. Yhteisissä aamupiireissä tai ruokapädyssä on aikaa yhteiselle keskustelulle lasten kanssa. Toiminnan arviointiin huoltajat voivat osallistua asiakaskyselyiden kautta (n. 1–2 kertaa vuodessa), käymme arviointikeskustelua huoltajien kanssa myös vanhempainilloissa ja Vasu-keskusteluissa. Lasten ja huoltajien arvioinnin, toiminnasta otettujen valokuvien sekä omien havaintojen pohjalta henkilöstö arvioi päiväkodin toimintaa jatkuvasti myös säännöllisissä kollegiokokouksissa, kehityskeskusteluissa, koulutus- ja suunnittelupäivinä.